

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1956

Α'.

ΕΚΘΕΣΙΣ

τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1956 πεπραγμένων τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης

Α'. Σύνταξις. — Ἡ σύνταξις τῶν ἄρθρων τοῦ 4ου τόμου τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ, ἣτις ἀπετέλεσε, ὡς εἰκός, τὸν κύριον σκοπὸν τῆς συντελεσθείσης ἐν αὐτῷ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐργασίας, προὐχώρησεν ἱκανοποιητικῶς, παρὰ τὸ ὀλιγάριθμον τοῦ συντακτικοῦ προσωπικοῦ (5 συντάκται, συμπεριλαμβανομένου τοῦ διευθυντοῦ, εἰς οὓς προσετέθη ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου καὶ ὁ ἐξ ἐκπαιδευτικῆς ἀδείας ἐπανελθὼν συντάκτης κ. Ἰ. Πούλος). Συνεπληρώθη ἡ τελικὴ σύνταξις τῶν ἄρθρων γ α ρ γ α ρ ὠ ν ι - γ ε λ ὦ, γ ε ν ν ὦ - γ ι ᾶ, γ λ ὕ μ α - γ ο υ ῖ τ α, παρασκευάζεται δὲ συντόνως καὶ ἡ σύνταξις τῶν ὑπολειπομένων σειρῶν. Μετὰ τὴν τελικὴν σύνταξιν τῶν ἄρθρων γ ε λ ὦ - γ ε ν ν ὦ, δι' ἣν θὰ ἀπαιτηθῇ τριμνηρον περίπου διάστημα, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἐκτύπωσις τοῦ 2ου τεύχους τοῦ τόμου. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ θὰ περατωθῇ, ὡς ἐλπίζεται, καὶ ἡ τελικὴ σύνταξις τῶν ἐπομένων ἄρθρων, ὥστε νὰ μὴ παρακωλυθῇ τὸ ἔργον τῆς ἐκτυπώσεως.

Β'. Ἀποδελτίωσις. — Πέντε μόνον νέας χειρογράφους συλλογὰς γλωσσικοῦ ὕλικου ἀπέκτησε τὸ Λεξικὸν κατὰ τὸ 1956, ἐκ δωρεᾶς τῆς Γλωσσικῆς Ἑταιρείας. Τὸ δι' αὐτῶν προσκομισθὲν ὕλικόν, προερχόμενον ἐκ τῶν περιφερειῶν Βοΐου, Εὐρυτανίας, Χαλκίδος, Καλαβρύτων καὶ Κυθήρων, ἀπεδελτιώθη ἐξ ὀλοκλήρου, ἐλημματογραφήθη καὶ κατετάχθη ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τοῦ Λεξικοῦ. Χάρις εἰς τὴν πραγματοποιηθεῖσαν ἐνίσχυσιν τοῦ προσωπικοῦ διὰ τοῦ διορισμοῦ δύο ἐπικούρων συντακτῶν, κατωρθώθη νὰ συμπληρωθῇ ὁ πλουτισμὸς τοῦ Ἀρχείου καὶ διὰ τῆς ἀποδελτιώσεως 24 γλωσσικῶν διατριβῶν, δωρηθεισῶν ἐν ἀνατύπῳ ὡς καὶ γλωσσικῶν μελετῶν δημοσιευθεισῶν ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἀθηνᾶ» (50ὸς τόμος καὶ ἐξῆς).

Γ'. Ἀποστολαί. — Κατ' ἀπόφασιν τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας καὶ δαπάναις αὐτῆς ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ἡ πρώτη μεταπολεμικὴ ἀποστολὴ συντακτῶν τοῦ Λεξικοῦ πρὸς συλλογὴν γλωσσικοῦ ὕλικου: τοῦ κ. Α. Καρανασάση εἰς τὰς νήσους Πάτιμον καὶ Ἀστυπάλαιαν καὶ τοῦ κ. Ν. Κοντοσοπούλου εἰς τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς Ν. Ἀρτάκης, Ν. Λαμφάκου καὶ Πύργου. Τὸ συγκομισθὲν ὕλικόν, ἀρκετὸν εἰς ποσότητα (1000 περίπου σελίδες τετραδίου) καὶ ἐνδιαφέρον γλωσσικῶς, θὰ συμβάλῃ σημαντικῶς εἰς τὸν πλουτισμὸν τοῦ ἀρχείου τοῦ Λεξικοῦ. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο νὰ ἐπαναληφθῇ καὶ κατὰ τὸ προσεχές θέρος ἡ ἀποστολὴ συντακτῶν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Δ'. Βιβλιοθήκη. — Χάρις εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐγκριθεῖσαν χρηματικὴν δαπάνην, κατωρθώθη νὰ πλουτισθῇ ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Λεξικοῦ διὰ τῆς ἀγορᾶς ὀλίγων μὲν, ἀλλὰ ἀπαραιτήτων βιβλίων, λεξικῶν κυρίως. Εἶναι ἐν τούτοις ἀνάγκη νὰ συνεχισθῇ ἡ προσπάθεια διὰ τὴν ἀπόκτησιν καὶ ἄλλων βιβλίων τοῦ αὐτοῦ περιεχομένου (Λεξικῶν καὶ Γραμματικῶν), ἐξ

ἴσου ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἐν τῷ Λεξικῷ συντελουμένην ἐργασίαν. Παραλλήλως, ἐδωρήθησαν εἰς τὴν βιβλιοθήκην ὑπὸ διαφόρων συγγραφέων 35 ἀνάτυπα γλωσσικῶν κυρίως μελετῶν, ἐν ἐτυμολογικὸν λεξικὸν (τοῦ κ. Ἀνδριώτη), 10 τόμοι περιοδικῶν, ὡς καὶ ὁ 30ὸς τόμος τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀκαδημίας, ὁ 21ος τῶν Πραγματειῶν αὐτῆς καὶ ὁ 3ος τόμος τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς.

Ε'. Λεξικογραφικὸν Δελτίον. — Συγκεντροῦνται ἡ ὕλη διὰ τὸν 8ον τόμον τοῦ Λεξικογραφικοῦ Δελτίου, ἐλπίζεται δὲ ὅτι ἐντὸς πενταμήνου περίπου θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐναρξίς τῆς ἐκτυπώσεως αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 1956

Ὁ Διευθυντής

Ἰω. Καλλέργης

Β'

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

τῶν πεπραγμένων τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου κατὰ τὸ ἔτος 1956.

Εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον ἡ ἐργασία κατὰ τὸ ὑπὸ λήξιν ἔτος 1956 συνεχίσθη κυρίως εἰς τὸν πλουτισμὸν τοῦ Ἀρχείου διὰ λαογραφικῆς καὶ μουσικῆς ὕλης, τὴν ἀποδελτίωσιν, ἀρχειακὴν κατάρταξιν καὶ ἐπεξεργασίαν αὐτῆς ὡς καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου.

Α) ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

α) Εἰσαγωγή λαογραφικῆς ὕλης. — Εἰς τὸ Ἀρχεῖον εἰσῆχθησαν ἐν συνόλῳ 36 νέα χειρόγραφα ποικίλης λαογραφικῆς ὕλης ἐκ σελίδων 3.362 (ἐναντι 20 χειρογράφων τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκ σελίδων 1.341). Ἐκ τούτων 21 ἀπεστάλησαν ὑπὸ δημοδιδασκάλων συμφώνως πρὸς σχετικὴν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1952 Ἐγκύκλιον τῆς Ἀκαδημίας, 3 προῆλθον ἐξ ἀποστολῶν λαογραφικῶν καὶ μουσικῶν τῆς Ἀκαδημίας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, τὰ δὲ λοιπὰ ἐδωρήθησαν ὑπὸ διαφόρων.

β) Ἀποστολαί. — Πρὸς συλλογὴν λαογραφικῆς καὶ μουσικῆς ὕλης ἐγένοντο τέσσαρες ἀποστολαί, ὧν αἱ 2 λαογραφικαί, εἰς Δωδεκάνησον (νήσους Ψέριμον τοῦ δήμου Καλύμνου καὶ Τήλον) καὶ εἰς Ἰθάκην, καὶ 2 μουσικαί, ἧτοι εἰς Ἀρκადίαν (ἐπαρχίας Μαντινείας καὶ Κυνουρίας) καὶ εἰς Κέρκυραν. Ἡ τελευταία ἀποστολὴ ἐνηργήθη δαπάνῃ τῆς ἐν Κερκύρᾳ Ἑταιρείας Κερκυραϊκῶν Σπουδῶν.

γ) Ἀποδελτίωσις καὶ κατάρταξις. — 1. Ἡ ἀποδελτίωσις τῆς λαογραφικῆς ὕλης ἐγένετο διὰ τῶν γραφῶν καὶ εἰς μικρὸν ποσοστὸν διὰ συντακτῶν, ἀπεδελτιώθησαν δ' ἐν ὅλῳ 2.748 ἔξομα, 2.177 δίστιχα, 21 παραμύθια καὶ ἄλλη ποικίλη ὕλη.

2. Εἰς τὴν ἐιδικὴν κατάρταξιν καὶ ἐπεξεργασίαν τῶν ἁσμάτων ἡσχολήθησαν : ὁ Διευθύνων Γ. Κ. Σπυριδάκης, οἱ συντάκται Δ. Πετρόπουλος, Μαρία Ἰωαννίδου καὶ ὁ ἐξ ἀποσπάσεως συντάκτης Κ. Ρωμαῖος, κατετάχθησαν δὲ ἐν συνόλῳ 4.516 ἔξομα. Πρὸς τούτοις ἐγένοντο ἔτι παρ' αὐτῶν καὶ ἄλλαι ἐιδικαὶ ταξινομήσεις εἰς τὸ Ἀρχεῖον ἁσμάτων, ὡς εἰς τὴν Ὑλὴν Ν. Πολίτου, τὰ μοιρολόγια κ. ἄ.

3. Εἰς τὸ τμήμα τῆς κατατάξεως τῶν παροιμιῶν συνέχισε τὴν ἐργασίαν ὁ συντ. Δημ. Λουκάτος ἀποχωρίσας ἐκ τοῦ ἀρχείου τῶν παροιμιῶν ἡ ἀποδελτιώσας ἐξ ἐντύπων 533 ἀρχαίας καὶ 532 μεσαιωνικάς, τὰς ὁποίας καὶ ἐταξινόμησεν εἰς τὰς ἐιδικὰς συλλογὰς τοῦ Ἀρχείου ἀρχαίων καὶ μεσαιωνικῶν παροιμιῶν. Οὗτος κατέταξεν ἔτι κατὰ λῆμμα 358 νεοελληνικάς, ἐτοποθέτησεν εἰς τὰς παροιμιοθήκας 9.860 παροιμίας, ἡσχολήθη δὲ καὶ εἰς ἄλλας σχετικὰς ἐργασίας.